

HJÆLP BIERNE I AGERLANDET

- SØRG FOR FØDE OG BOLIGER OG PAS PÅ MED SPRØJTNINGEN

Bier, både honningbier, humlebier og enlige bier, har brug for føde og et sted at bo. Det lyder ganske simpelt, men de 288 forskellige bier der i tidens løb er blevet fundet i Danmark har mange forskellige behov, og en enkelt løsning kan ikke tilgodeses dem alle på en gang. Landbruget har mange muligheder for at hjælpe dem.

Mange bier i Danmark findes i agerlandet og i små naturlommer omkring agerlandet. Med 62 % af landet under plov, har landbruget mange forskellige muligheder for at hjælpe bierne, og en øget bibestand vil til gengæld kvittere med en øget bestøvning og dermed højere udbytter og bedre afgrødekvalitet.

Bierne lever af nektar og pollen, som de indsamler fra dyrkede og vilde blomster. Honningbierne kan flyve op til flere kilometer efter pollen og nektar. Det kan mange humlebier også, men ikke alle. Nogle af dem flyver ligesom de fleste af de enlige (solitære) bier kun nogle få hundrede meter fra deres redepladser, og det betyder, at de skal have maden serveret tæt på.

Honningbierne indsamler føde fra mange forskellige plantearter, men der skal være rigeligt af den samme plantearart samlet på et sted. De fleste af humlebierne og de enlige bier indsamler også fra mange plantearter, men nogle af arterne indsamler kun fra ganske få eller en enkelt plantearart, og ingen af dem har behov for så mange planter af samme art som honningbierne. Fælles for alle bierne er, at de har brug for et udvalg af blomstrende planter gennem hele sæsonen.

Biavlerne sørger for bolig til honningbierne i form af bistader, men de vilde bier finder og anlægger selv deres bolig. Vi ved mindre om redepladser

for de vilde bier, end vi ved om deres blomsterbehov, men vi ved, at det kan være svært for dem at finde egnede redepladser, og at det muligvis er et større problem end mangel på blomster. Humlebier anlægger deres bo i eksisterende hulrum gerne i forladte musereder. Afhængig af art kan det være i jorden, i stengærder, i kompost, eller grenbunker, i mos- eller græstuer og i gamle fuglekasser og mure. De fleste enlige bier bor i jorden, helst i en sandet, tør bar jord, hvor de selv udgraver deres reder. Andre enlige bier bor i hule plantestængler, f.eks. gamle brombærgrene og stråtag, i insektboringer i træstød og lervægge og i revner i mure. De kan bo spredt eller i små/store kolonier, hvor mange hunner har deres reder tæt på hinanden, og nogle gange kan nogle få hunner dele en rede.

Anlæg vildtstriber med forskellige slags blomster, der tilsammen blomstrer i en lang periode.

Foto: Rolf Theuerkauf.

Støttet af Landbrugsstyrelsen

DANMARKS BIAVLERFORENING

Fulbyvej 15

4180 Sorø

E-mail: dansk@biavl.dk

Bivenligt landbrug – blomster

- Vedligehold læhegn og plant nye med masser af "hvidblomstrede" træer, f.eks. mirabeller, fuglekirsebær, slåen, hvidtjørn, hæg og skovæbler. De er sammen med pil og mælkebøtte de vilde biers vigtigste fødekilder om foråret. Efterlad også en stribe langs hegnet til blomstrende bi/ukrudsplanter.
- Afpuds marker efter ukrudtsblomsterne er afblomstret. Mange ukrudtsblomster er gode fødeplanter for bier, og der kan både være mange bier og god biføde i dem, der går til, hvis de er i blomst under afpudsningen.
- Klip dine arealer forskudt ved slættagning, så der altid er blomstrende marker og lad en del af arealet, der i forvejen ikke giver optimalt udbytte, stå til bierne, når du tager slæt. Hvis alle slætmarker høstes samme dag forsvinder biernes føde fra det ene øjeblik til det andet, og det kan være svært for især de bier, der kun kan flyve korte afstande efter føde. Hvidkløver er en attraktiv føderessource for bier, og blomstringen kan fremmes af op til fire slæt eller afgræsning. De fleste andre blomsterplanter i græsfrøblandinger har gavn af to slæt per år, når de tages lige efter afblomstringen.
- Tag hensyn til antal bier, vejr og tidspunkt, når en blomstrende mark skal slås. Hvis der er mere end 1 bi/m² i en mark med blomstrende afgrøder, er det bedre at slå marken på et andet tidspunkt. Der vil være færrest bier, når solen ikke skinner, samt om aftenen og natten.
- Skånsom afgræsning med kvæg af enge og overdrev giver plads til blomstrende urter. Alternativt kan man tage et høslæt sidst på sommeren og i forbindelse hermed fjerne høet. Det lavere næringsstofniveau, man herved opnår, giver blomstrende urter bedre muligheder i konkurrence med græsserne.
- Anlæg vildtstriber med forskellige slags blomster, der tilsammen blomstrer i en lang periode.
- Lad bierne få glæde af besværlige hjørner og kiler. Så bliver marken nemmere og hurtigere at dyrke.
- Så bivenlige afgrøder. Mange blomstrende afgrøder som raps, hvidkløver og hestebønner er gode fødekilder for bierne i modsætning til korn, som bierne ikke kan anvende.

Bivenligt landbrug – redepladser

- Lad faldne træer og kvas ligge, hvor det er muligt. Både humlebier og enlige bier kan bo i dem.
- Anlæg insektvolde og barjordsstriber. Gerne med sandet solbeskinnede jord til de mange jordboende bier.
- Pas på jord- og stendiger og lad nogle stenbunker ligge. Humlebier kan både bygge bo og overvintre i dem.

Bivenligt landbrug – pas på med sprøjten

- Begræns sprøjtningen mest muligt og vælg de mindst skadelige sprøjtemidler.
- Sprøjt ikke når afgrøder og markukrudt blomstrer. Hvis det er nødvendigt så:
 - Kig efter bierne i marken, inden du sprøjter. Vent med at med at sprøjte, hvis bierne er aktive i marken, hvad enten det er i afgrødens blomster eller i ukrudtsblomster.
 - Sprøjt så vidt muligt om aftenen og natten, når bierne ikke er aktive.
 - Hold afstand til udyrkede områder, bivenlige tiltag og markskel.
 - Luk ydersektionen på sprøjten, når der vendes eller drejes, så bifamilier og markskel ikke rammes af sprøjtemidler.
 - Snak med biavleren inden du sprøjter.

Se mere på:
WWW.BESTØVERPORTALEN.DK

Tekst: Lise Hansted

Støttet af Landbrugsstyrelsen

DANMARKS BIAVLERFORENING

Fulbyvej 15
4180 Sorø
E-mail: dansk@biavl.dk